

Lopullinen

Ulkoasiainministeri Paavo Väyrykselle

Eduskunnan rotusorron vastainen ryhmä toteaa, että talouspakotteissa Etelä-Afrikkaa vastaan on olennaisinta vaikuttaa tavarakauppaan. Suomen harjoittamana investointikiellolla, lainoitus toiminnan lopettamisella ja kulttuuri- sekä urheilu-suhteiden katkaisemisella on ensisijassa poliittinen merkitys. Poliittinen painostus rotusortohallitukseen ei ole tehonnut. Siten Suomen tulisi esittää voimakkaasti kantanaan Pohjoismaiden ulkoministerikokouksessa, että

- 1) olisi järjestettävä tuotekohtaisia vienti- ja tuontikieltoja (kuten hiilentuontikiellot Ruotsissa ja Tanskassa sekä ehdotettu öljyvientikielto Norjassa). Suomen kohdalla kyseeseen voisi tulla esimerkiksi kaivosteknologian ja paperin vienti.
- 2) Tuonti ja vienti tulisi lisensoida, joka tehostaisi valtiovallan kykyä valvoa Etelä-Afrikan kauppaa ja olisi signaali yritys sektorille Etelä-Afrikan kaupan epäsuotavuudesta.
- 3) Varustamojen liikennöinnin kieltäminen (esimerkkinä SAS:n lentojen lopettaminen).

Mikäli nämä toimenpiteet eivät vaikuta tyydyttävällä tavalla Etelä-Afrikan demokratisoitumiseen, Pohjoismaiden tulee katkaista taloussuhteensa Etelä-Afrikan Tasavaltaan.

Toisena tehokkaana painostusalueena on SADCC-maiden kanssa harjoitettavan yhteistyön tehostaminen, ei pelkästään siksi, että maat ovat suuressa avun tarpeessa, vaan myös siksi, että se olisi eräs keino tukea kansainvälisesti Etelä-Afrikan

saartoa. Etelä-Afrikan vihamieliset toimenpiteet ja sen ylläpitämä sotilaallinen epävakaisuus alueella on tullut maksamaan naapurimaille yli 10 miljardia dollaria viimeisten viiden vuoden aikana. Tämä on enemmän kuin kaikki ulkomainen apu näille maille samana ajanjaksona. Se on kolmasosa maiden yhteenlasketusta viennistä.

SADCC-yhteistyön lähtökohtana tulee olla pyrkimys vähentää maiden taloudellista riippuvuutta Etelä-Afrikasta. Olennaista on, että perinteisen kehitysyhteistyön lisäksi etsitään pon-
tevasti myös kaupallisia yhteistyömuotoja.

Kehitysyhteistyön lisäksi tulisi Pohjoismaisella tasolla sopia kauppapoliittisista erityisjärjestelyistä etulinjan maihin. Näitä ovat mm.:

- SADCC-maista tulevan tuonnin täydellinen vapauttaminen tulleista
- Suora tuonnin tehostaminen (esimerkiksi yhteispohjois-
mainen tuontikonttori)
- Vastaostojärjestelmän kehittäminen (vrt. Ruotsin SUKAB)
- TTT-sopimusverkoston laajentaminen
- Preferoivat vientiluotto- ja vientitakuujärjestelyt
- Pohjoismaiden investointeja tukevat rahoitusjärjestelyt (esimerkiksi Pohjoismaiden Investointipankin kautta).

Eduskunnan rotusorron vastaisen ryhmän jäsenet ovat tulleet vakuuttuneiksi taloudellisten pakotteiden välttämättömyydestä Etelä-Afrikan rotusortohallintoa kohtaan. Lukuisissa Euroopan kansanedustajien välisissä yhteyksissä ja Association of West European Parliamentarians for Action Against Apartheid -järjestön kokouksissa on voitu todeta voimakas

länsieurooppalaisten kansanedustajien halu vaikuttaa Etelä-Afrikan tapahtumiin maan hallituksen rotusortopolitiikan lopettamiseksi.

Taloudellisia pakotteita ovat pyytäneet Etelä-Afrikan sisällä toimivan Yhdistyneen Demokraattisen Rintaman (UDF) edustajista Swapon, ANC:n ja SADCC-maiden edustajiin saakka yhtenevästi. Vaatimukseen yhtyvät myöskin kirkkojen edustajat laajasti. Enää ei voida vedota siihen, että mustat kärsisivät taloudellisista boikoteista. He ovat valmiita siihen ja he vaativat niitä.

Pohjoismaiden tulee nyt ottaa yhteinen ja varma askel rotusorron ja väkivallan lopettamiseksi Etelä-Afrikassa. Se tapahtuu juuri taloudellisin keinoin. Jopa Etelä-Afrikan liikemiehet ovat pitäneet hallituksensa menettelyä vääränä. Maamme hallituksen on käytettävä todellisia vaikuttamiskeinoja eli taloudellisia pakotteita ja SADCC-maiden monitoista avustamista yhdessä.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Reino Paasilinna

Riitta Järvisalo-Kanerva

Ilkka Kanerva

Sirpa Pietikäinen

Inger Hirvelä

Ensio Laine

Kati Peltola

Marjatta Stenius-Kaukonen

Marja-Liisa Salminen

Kalle Könkkölä

Liisa Kulhia